

Sitoumuksen perustiedot

- **Sitoumuksen tekijä (Organisaation nimi)**
Porvoon kaupunki
- **Yhteyshenkilö(t) yhteystietoineen**
Sanna Päivärinta, kestävän kehityksen asiantuntija
040 676 1479, sanna.paivarinta@porvoo.fi
- **Sitoumuksen lyhyt kuvaus (Kuvaa tiiviisti ja johdantomaisesti organisaationne strategiset kytkökset, rooli sekä päätavoitteet kiertotalouden edistämiseksi)**
Porvoon kaupungin kaupunkistrategian (2022–2025) päätavoitteena on kestävä kasvu. Tätä päätavoitetta tukevat tavoitteet suosituimmasta kotikaupungista, parhaasta arjesta, kaupunkielämän sykkeestä sekä ilmastotekojen kaupungista. Ilmastotavoitteet kulkevat strategiassa käsi kädessä kasvatavoitteiden kanssa, sillä kaupunki tunnistaa, ettei kasvua tavoitella kestävän kehityksen, ilmastotyön tai luonnon monimuotoisuuden kustannuksella.

Ilmastotekojen kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, kannustaa asukkaita ja yrityksiä ilmastoviisaisiin ratkaisuihin sekä tunnistaa kiertotalouden merkityksen ilmastomuutoksen hillinnässä ja luontokadon pysäyttämisessä. Kiertotalous tarjoaa lisäksi yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja asukkaille mahdollisuuden tehdä kestäviä valintoja. Näin ollen kaupunki toimii niin mahdollistajana kuin toimijana kiertotalouden edistämisessä.

Strategisia tavoitteita toimeenpannaan joulukuussa 2023 hyväksytyin ilmasto- ja ympäristöohjelman kautta. Ohjelma koostuu yli 30 tavoitteesta ja 120 toimenpiteestä, joihin ovat sitoutuneet sekä kaupungin toimialat että ilmasto- ja ympäristötavoitteiden näkökulmasta olennaiset kaupungin liikelaitokset ja yhtiöt. Tavoitteet ja toimenpiteet kohdistuvat kulutukseen ja ympäristötietoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen ja liikkumiseen, resurssiviisaaseen infraan ja rakentamiseen, energiaan ja yrityksiin vihreässä siirtymässä, kestävään kaupunkiluontoon ja vesistöihin sekä ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen.

#1 Toimenpide, tavoitteet ja mittarit

- **Toimenpidealue**
Rakentaminen: 1.2. Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita
- **Toimenpide (Kopioi tähän Kiertotalouden green dealistä valitsemasi toimenpide tai ehdota omaa vaihtoehtoista toimenpidettä)**
Lisätään säännöllisesti (esim. iltaisin tai lomakausina) vajaakäytössä olevien rakennusten ja tilojen käyttöä selvittämällä niiden todellinen käyttöaste, monipuolistamalla niiden käyttötapoja eri toimijaryhmien tarpeisiin ja ottamalla käyttöön alustoja tilojen jakamiselle.
- **Toimenpiteen tarkempi kuvaus (Kuvaa tähän toimenpiteen sisältö tarkemmin oman organisaatiosi näkökulmasta.)**
Porvoon kaupungin tavoitteena on tarjota omia tilojaan asukkaiden käyttöön kootusti yhdestä paikasta käyttötarkoituksen mukaan ryhmiteltyinä ja yhdenmukaisesti kuvattuina. Toimenpide sisältää kolme vaihetta, jotka eivät ole toisistaan erillisiä.

1. vaihe:
 - yhteiskäyttöön sopivien kaupungin tilojen tunnistaminen ja kuntalaisten osallistaminen sen selvittämiseksi, minkälaisien tilojen yhteiskäyttö kuntalaisia kiinnostaa
 - erilaisten tilojen (esim. kokous, esiintyminen, musiikki, liikunta ja urheilu) käytettävyyden ja saavutettavuuden parantaminen
 - käyttöasteen selvittäminen niissä kohteissa, joista se on kaupungin tällä hetkellä käytössä olevista järjestelmistä saatavissa
 - käyttöasteen kohteittainen määrittelemine huomioiden todellisuudessa käyttökelpoiset kellonajat
 - henkilöstöä työllistävien vaikutusten ja kokonaiskustannusten selvittäminen
2. vaihe:
 - kaupungin käyttämän tilavarausjärjestelmän kilpailuttaminen ja hankinta
 - tilojen hallinnan käytännön prosessien yhtenäistäminen ja automatisointi (sis. kulunvalvonta, järjestelmät, tilojen jakamisen käytänteet, hinnoittelu ja laskutus, varausehdot)
 - palveluprosessin rakentaminen ja kuvaaminen asiakasystävällisellä tavalla (sis. tunnistautuminen, tarjoama, varaus, pääsy tilaan ja tilan käyttö)
 - viestinnällä ja markkinoinnilla tunnettuutta palvelulle sekä tietoa palvelusta kuntalaisille
 - tilojen tarjonnan laajentaminen asteittain kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamiseksi
3. vaihe:
 - tilojen todellisen käyttöasteen mittaamisen mahdollisuuksien varmistaminen (2. vaiheen rinnalla)
 - käyttöasteen mittaamisen kehittäminen edelleen
- **Mittari/mittarit toimenpiteen edistymisen seurantaan (Mittari on lähtökohtaisesti määrällinen, mutta voi tarvittaessa olla myös laadullinen. Mittarin voi valita Kiertotalouden green dealin toimenpidekohtaisista esimerkkimittareista tai ehdottaa omaa.)**
Kiinteistöjen tilojen todellinen käyttöaste

- **Lähtötaso (Toimenpiteen lähtötason kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Lähtötason tietoja ei ole kootusti saatavilla. Käyttöasteiden laskenta on hankalaa, sillä varaukset ovat pirstaloituneena useampaan järjestelmään. Pahimmillaan käyttöasteet pitää laskea tilakohtaisesti käsin tai niitä ei ole työtehokkaasti edes mahdollista laskea.

Esimerkiksi tammi-maaliskuun väliselle ajanjaksolle 2024 pystyttiin selvittämään seuraavat käyttöasteet:

- liikuntapalveluiden hallinnoimien tilat 59 % (ei sis. koulujen käyttöä)
- kaupunginhallituksen kokoushuone 33 %
- valtuustosali 11 %
- kaupungintalon muut kokoushuoneet 15 %
- Gammelbackan nuorisotila 61 %
- pääkirjaston ryhmätilat 46 %
- kulttuurin taidestudio 51 %

- **Tavoitetaso 2030 (Toimenpiteen tavoitetason 2030 kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Tilojen todellinen käyttöaste on kasvanut 10 %-yks.

- **Tavoitetaso 2035 (Toimenpiteen tavoitetason 2035 kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Tilojen todellinen käyttöaste on kasvanut 25 %-yks.

#2 Toimenpide, tavoitteet ja mittarit

- **Toimenpidealue**

1.1. Rakennetun ympäristön hankkeiden suunnittelu ja valmistelu ohjaa kiertotalouteen

- **Toimenpide (Kopioi tähän Kiertotalouden green dealistä valitsemasi toimenpide tai ehdota omaa vaihtoehtoista toimenpidettä)**

Otetaan käyttöön sujuvia ratkaisuja ja menettelytapoja maamassojen sekä muiden materiaalien kierron edistämiseksi. Kaavoituksella edistetään pitkäaikaista varastointia ja jatkojalostusta. Lisätään hankkeiden materiaali- ja massatiedon ennakoitavuutta sekä tiivistetään urakoitsijoiden ja rakennuttajien välistä yhteistyötä kiertotalous- ja/tai massakoordinoinnilla.

- **Toimenpiteen tarkempi kuvaus (Kuvaa tähän toimenpiteen sisältö tarkemmin oman organisaatiosi näkökulmasta.)**

Porvoon kaupungin tavoitteena on rakentaa ja tehdä kunnossapitoa resurssi- ja energiaviisaasti neitseellisiä luonnonvaroja ja alueita säästäen sekä vähemmän päästöjä aiheuttaen. Tavoitetta kohti edetään seuraavien toimenpiteiden avulla.

Toimenpide 1: Kaavoitus

Esitämme kaupungin omat maankaatopaikat sekä välivarastointi- ja jalostusalueet yleiskaavassa sekä selvitämme ja suunnittelemme näiden alueiden operointimalleja. Huomioimme kaavoituksessa myös massojenhallinnan vaatiman tilatarpeen ja edistämme kiertotaloutta sitä tukevilla kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä.

Toimenpide 2: Suunnittelu ja toteutus

Suunnittelemme ja toteutamme kohteita, joissa hyödynnetään uusiomateriaaleja, ylijäämämaita, jätte pohjaisia materiaaleja ja säästetään neitseellisiä materiaaleja. Koordinoimme esirakentamisen aikataulutusta ja työmaiden yhteensovittamista, joka edistää louhittavan kiviaineksen ja ylijäämämaitojen hyötykäyttöä ilman välivarastointia.

Suunnittelun ja toteutuksen tueksi linjaamme periaatteet, joilla uusiomateriaalien käyttöä tehostetaan rakentamisessa sekä laadimme konkreettisen tason toimintaohjeen kaupungin massojenhallinnan toimintatavoista. Yhteistyökumppanin kanssa kehitettävä verkkokoulutuskokonaisuus maa-ainesten kiertotalouteen liittyvästä lainsäädännöstä ja kohdekohtaisesta arvioinnista tukee kaupungin kiertotaloustoimia, mutta on skaalattavissa myös kansalliselle tasolle muiden kuntien ja toimijoiden rakennetun ympäristön hankkeiden kiertotaloutta edistämään.

Toimenpide 3: Työkalut

Kehitämme ylijäämämaita koskevien tietojen välittämiseksi tarvittavia kanavia ja työkaluja. Osallistumme ylijäämämaitojen kiertotalouden hiilikädenjäljen ja vaihtoehtojen vertailujen tekemiseksi tarvittavien laskentatyökalujen kehittämiseen sekä otetaan BAP-laskentatyökaluja käyttöön suunnittelussa. Teemme kaavoituksen yhteydessä massatasapainolaskelmia valituissa kaavahankkeissa.

Toimenpide 4: Yhteistyö

Edistämme maa-ainespalveluiden tuottajien, rakentajien ja suunnittelijoiden välistä yhteistyötä,

mukaan lukien yksityiset tahot. Kehitämme edelleen ylijäämämaiden ja kiviaineksen kiertotalouden yhteistyötä naapurikuntien ja alueellisen jäteyhtiön kanssa muun muassa massatyöryhmän perustamiseksi ja massakoordinoinnin edistämiseksi.

- **Mittari/mittarit toimenpiteen edistymisen seurantaan (Mittari on lähtökohtaisesti määrällinen, mutta voi tarvittaessa olla myös laadullinen. Mittarin voi valita Kiertotalouden green dealin toimenpidekohtaisista esimerkkimittareista tai ehdottaa omaa.)**

Maakäytönsuunnittelijoiden sekä infrarakentajien ja -suunnittelijoiden käytössä on maa-ainesten kiertotalouteen perehdyttävä koulutusmateriaali: kyllä/ei.

Osayleiskaavassa on huomioitu maa-ainesten kiertotalous ja sen tarpeet: kyllä/ei.

Myös naapurikuntien kesken on laadittu suunnitelma maa-ainesten kiertotalouden toteuttamisesta: kyllä/ei.

Kiertotalous on osa suunnittelijoiden ja rakentajien vakiintuneita toimintamalleja.

Koulutusmateriaalissa esitetyt periaatteet on jalkautettu ja otettu käyttöön: kyllä/ei.

- **Lähtötaso (Toimenpiteen lähtötason kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Asemakaavojen sisällä tapauskohtaisesti ilman kaavatarkasteluja huomioitu työnaikainen ja/tai alueellinen massatasapaino, mutta osayleiskaavataso kokonaissuunnitelma tai asemakaavojen väliset toimintatavat, suunnitelmat ja laskelmat puuttuvat.

Maakäytönsuunnittelijoiden sekä infrarakentajien ja -suunnittelijoiden käytössä on maa-ainesten kiertotalouteen perehdyttävä koulutusmateriaali: ei.

Osayleiskaavassa on huomioitu maa-ainesten kiertotalous ja sen tarpeet: ei.

Asemakaavoissa tarkastellaan massatasapainoa osana kaavatalousselvitystä: ei.

Myös naapurikuntien kesken on laadittu suunnitelma maa-ainesten kiertotalouden toteuttamisesta: ei.

Kiertotalous on osa suunnittelijoiden ja rakentajien vakiintuneita toimintamalleja.

Koulutusmateriaalissa esitetyt periaatteet on jalkautettu ja otettu käyttöön: ei.

Osayleiskaava on mahdollistanut maa-ainesten kiertotalousratkaisuja: ei.

- **Tavoitetaso 2030 (Toimenpiteen tavoitetason 2030 kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Maakäytönsuunnittelijoiden sekä infrarakentajien ja -suunnittelijoiden käytössä on maa-ainesten kiertotalouteen perehdyttävä koulutusmateriaali: kyllä/ei.

Osayleiskaavassa on huomioitu maa-ainesten kiertotalous ja sen tarpeet: kyllä/ei.

Asemakaavoissa tarkastellaan massatasapainoa osana kaavatalousselvitystä: kyllä/ei

Myös naapurikuntien kesken on laadittu suunnitelma maa-ainesten kiertotalouden toteuttamisesta: kyllä/ei.

- **Tavoitetaso 2035 (Toimenpiteen tavoitetason 2035 kuvaus valittuja mittareita hyödyntäen)**

Kiertotalous on osa suunnittelijoiden ja rakentajien vakiintuneita toimintamalleja.

Koulutusmateriaalissa esitetyt periaatteet on jalkautettu ja otettu käyttöön: kyllä/ei.

Osayleiskaava on mahdollistanut maa-ainesten kiertotalousratkaisuja: kyllä/ei.

Asemakaavoissa tarkastellaan massatasapainoa osana kaavatalousselvitystä: kyllä/ei

Haluatko lisätä kolmannen toimenpiteen?

Kyllä/ei.

Taustatietoa sitoumuksesta

Tähän osioon voi halutessaan lisätä tietoa esimerkiksi sitoumukseen liittyvästä prosessista, yhteistyöstä, organisaation kehittämisestä, linkittämisestä organisaation strategiaan tai tiekarttoihin.

Porvoon kaupungin sitoumus on tulos pitkäjänteisestä ilmasto- ja ympäristötyöstä. Ilmasto- ja ympäristökysymykset, sisältäen kiertotalouden edistämisen, on tunnistettu myös kaupunkistrategiassa, josta ne ovat valuneet osaksi strategiaa toteuttavia ohjelmia. Porvoon kaupunginvaltuuston joulukuussa 2024 hyväksymä uudistunut ilmasto- ja ympäristöohjelma on tästä hyvä esimerkki.

Sitoumukseen valikoituneet toimenpiteet ja myös itse sitoumus ovat jatkumoa tälle työlle. Ilmasto- ja ympäristötyö ei ole mahdollista ilman toimialarajat ylittävää yhteistyötä ja vuosien saatossa yhteistyölle onkin muodostunut työtä tukevat rakenteet. Näiden rakenteiden puitteissa jalostui myös Porvoon kaupungin sitoumuksen sisältö.

Vaikka työtä on tehty pitkään ja se on osa kaupungin toimintaa ohjaavia dokumentteja, voi kaupunki kehittyä vielä paremmaksi osaajaksi ja toimijaksi kiertotalouden saralla. Osaamisen kehittäminen on yksi olennainen osa paitsi kiertotalouden green dealiä myös kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaa. Kiertotalouden green deal ja Porvoon kaupungin strategiset tavoitteet ovatkin täysin linjassa keskenään tukien toinen toistaan ja kiertotalouden edistämistä paikallisella tasolla.

Kiertotalouden green dealin ohjausryhmänä toimii Porvoon kaupungin ilmastonmuutostyöryhmä ja työn edistymisestä raportoidaan myös kaupunginhallitukselle.

Haluatko lähettää sitoumuksen arvioitavaksi?

- Kyllä, tämä on organisaationi ehdotus sitoumukseksi
- En, tämä on testisitoumus